

Capítol

(Primer nombre que no és nombre primer, sense comptar el zero, naturalment, espavilats!)

1

La notícia que el pervers DOS es jubilava es va escampar ràpidament per tota l'escola.

Va ser com un tsunami.

El DOS es jubilava! El DOS se n'anava! Adeu a l'implacable geni de les matemàtiques! Fi d'una era! Oh..., una nova generació d'estudiants es deslliuraria de la seva presència a les aules!

No va faltar, però, el que va dir allò de:

—Val més boig conegut que savi per conèixer!

Tots se li van tirar al damunt.

Era impossible que hi hagués algú més malvat que el DOS!

En el fons, no és que fos mala persona, però estava tan i tan boig per les matemàtiques, se les estimava TANT, que tot el que no fos la perfecció li produïa tristesa, i la tristesa feia que suspengués tothom «pel seu bé».

—És pel teu bé —deia—. Un dia m'ho agrairàs.

—Sí, un dia..., però, mentrestant, la meva mare em matarà! —responia l'afectat per la severitat del DOS.

En Nil i l'Enric, els que col·leccionaven més suspensos de la classe, i la seva inseparable Jana —la germana de l'Enric, la

qual apreciava moltíssim en Nil—, en van parlar molt aquell dia en sortir de l'escola.

—Però... segur, segur?

—Segur! Es jubila!

—Però si semblava etern!

—Doncs no ho és. A finals de juny, adeu!

—Això vol dir que encara tindrà temps de suspendre'ns perquè passem un altre estiu estudiant.

La lògica d'en Nil era elemental.

—Potser aquest any tindràs més sort —va dir la Jana.

—Quan he tingut sort, jo? —es va lamentar en Nil—.

Segur que voldrà marxar sense estar-se de res, batent el seu propi rècord de suspensos!

El rècord estava en el 92 % de la classe.

En realitat, el DOS es deia Donat Oms Salvador. L'anomenaven el DOS per les inicials del seu nom i perquè el dos era el primer nombre primer.

I és que el DOS era un fanàtic dels nombres primers.

—Tothom hauria de portar una taula dels nombres primers; almenys, de l'u al cent, o, encara millor, de l'u al mil! És tan fonamental com la taula dels elements per entendre la física i la química!

Ningú no entenia la seva dèria pels nombres primers.

Per a què servia saber tot allò?

—Quina bellesa! —El DOS s'expressava amb un apassionament absolut—. No hi ha res més bonic que un nombre primer: tan individual, tan propi, tan exclusiu, només divisible per ell mateix o per u! Quin caràcter! Quina rebel·lia!

El millor exemple de força en aquest maleït món globalitzat d'avui, en què tothom fa el mateix!

El DOS estava enamorat dels nombres primers!

En conseqüència, ells els detestaven, tot i que se'n van haver d'aprendre alguns de memòria; com a mínim, de l'u al cent.

Els dies posteriors a la divulgació de la notícia, tot eren especulacions a l'escola. De sobte, el DOS es va convertir en *trending topic* parlat, en el més viral del moment. I van començar els rumors sobre la seva vida, les seves aficions i el misteri que sempre havia envoltat la seva espectacular i estranya casa, situada als afores de la ciutat. Fins i tot es preguntaven què faria un cop jubilat. Era solter, misteriós, peculiar...!

Cap d'ells no gosava passar a prop d'aquella casa.

—Hem d'estar més units que mai —va concloure en Nil—. I donar-nos suport. Tots contra el DOS! —es van juramentar.

La Jana ajudava tant com podia el seu germà Enric i el seu estimat Nil. Eren veïns i acostumaven a estudiar junts. No és que fos la millor, però raonava de manera molt diferent d'ells dos, i era molt més calmada i reflexiva. Tots tres compartien el seu amor per la lectura. Devoraven els llibres i més llibres, i a l'hora de comprar-los dividien les despeses en tres parts. D'aquesta manera, se'ls podien quedar, ja que els de la biblioteca calia retornar-los. A la Jana li agradaven els llibres de fantasia; a l'Enric, els policíacs, i a en Nil, les novel·les d'acció amb un toc realista. Llegien de tot, però.

Més d'un cop, això els havia salvat la vida, ja que moltes vegades havien aprovat gràcies al fet d'haver llegit abans en els llibres algunes de les coses que els preguntaven en els exàmens.

Només faltava una setmana per als exàmens...

Capítol

(Primer nombre que és nombre primer)

2

Quan el DOS va entrar a la classe, tothom va fer silenci.

El professor de matemàtiques els va dirigir una mirada penetrant i va somriure.

—Suposo que heu sentit a dir que em jubilo.

Ningú no va respondre.

—Només espero que el meu substitut de l'any que ve sigui tan bo com jo —va dir.

A sobre, era un cregut!

En Nil li va clavar una mirada sinistra.

La Jana, que seia al seu costat, li va clavar una puntada de peu perquè no digués res. El coneixia molt bé.

—Segurament molts esteu contents perquè plego.

Silenci.

—Malgrat tot, estic convençut que un dia em recordareu amb afecte.

Més silenci.

—Nois, noies! —El professor va obrir les mans en un sobtat gest de pau. Fins i tot els seus ulls destil·laven tendresa. Es podria dir que semblava un altre—. Com és que us costa tant entendre que l'única cosa que he volgut sempre ha estat ajudar-vos a pensar?

—Ens pensàvem que volia ensenyar, ficar-nos les matemàtiques al cap com fos... —En Nil no es va poder contenir.

—És clar que sí! Però això també comporta allò altre: ajudar-vos a pensar! Si no sabeu raonar, esteu perduts. Sereu uns inútils tota la vida. Que no sabeu que la incultura s'ensuma d'una hora lluny? Les matemàtiques són grandioses, són el més elemental, el més...

—La de llengua diu el mateix —va continuar en Nil, combatiu.

—Què va ser primer: l'ou o la gallina? —va preguntar el DOS—. La gran pregunta! Quan es va formar l'univers, no hi havia lletres, però, en canvi, sí que hi havia un ordre còsmic, físic, químic i matemàtic.

—Com vol que hi hagués matemàtiques, en el Big Bang? Allò va ser un petard immens! —va dir en Nil.

La resta de la classe va riure amb timidesa. Assistien a un magnífic combat verbal.

—Tot són harmonies matemàtiques! —va insistir el DOS—. Tot es pot explicar, representar o «dibuixar» amb matemàtiques! I el més fantàstic és que hi ha milions de repetes per descobrir gràcies a les matemàtiques! Hi ha nombres meravellosos...!

—Doncs, ja que hi estem posats, digui'n algun. —En Nil va encreuar els braços, convertit en el portaveu de la classe.

—Què us sembla aquest?

El DOS va escriure a la pissarra el nombre 142.857.

—Què té de fantàstic? —En Nil va fer uns ulls com unes taronges.

El professor no li va respondre de viva veu. Va preferir fer-ho a la pissarra:

$$142.857 \times 1 = 142.857$$

$$142.857 \times 2 = 285.714$$

$$142.857 \times 3 = 428.571$$

$$142.857 \times 4 = 571.428$$

$$142.857 \times 5 = 714.285$$

$$142.857 \times 6 = 857.142$$

$$142.857 \times 7 = 999.999$$

$$142.857 : 2 = 71.428,5$$

—Ho veieu? —va dir—. Si el multipliqueu pels nombres que van de l'u al sis, sempre obtindreu els mateixos nombres, però amb un ordre diferent. I, si us hi fixeu bé, els tres primers són els mateixos que els tres següents, però a l'inrevés, en dos blocs de tres. La multiplicació de l'u es correspon amb la del sis; la del dos, amb la del cinc, i la del tres, amb la del quatre. En canvi, si el multipliqueu per set, obtindreu nous, i si el dividiu per dos, un altre cop us sortiran les mateixes sis xifres, que a més a més seran iguals que les que obtindreu si el multipliqueu per cinc, al marge de la coma. —Ho va arrodonir amb un expressiu—: És genial!

—Però això és casualitat, oi?

—Vegem el nombre màgic. —Va obrir les mans com si estigués actuant davant del públic—. Escriuré un nombre en aquest paper i t'asseguro que serà el mateix que tu trobaràs fent una simple operació de suma i resta. Preparat?

—Sí.

El DOS va escriure alguna cosa en un paper i el va deixar damunt la taula.

—Tria un nombre de tres xifres que no sigui capicua, gira'l a l'inrevés i resta el petit del gran. Fes el mateix amb el nombre resultant. Gira'l a l'inrevés i suma'l.

En Nil va sortir a la pissarra i va escriure el següent:

$$\begin{array}{r} 927 \\ - 729 \\ \hline 198 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 198 \\ + 891 \\ \hline 1.089 \end{array}$$

El DOS li va ensenyar el paper amb el nombre que hi havia apuntat.

Era el 1.089.

Tota la classe va quedar bocabadada.

—En diuen el nombre màgic. Eureka!! —va explicar el professor de matemàtiques—. Qualsevol nombre de tres xifres que escolliu, si el resteu i el sumeu a l'inrevés, us donarà 1.089. Aquest nombre també és un dels dos nombres de quatre dígit que en multiplicar-los per un altre donen com a resultat el seu revers. Si multipliqueu 1.089 per nou, el resultat és 9.801. L'altre és el 2.178, que multiplicat per quatre dona 8.712.

—A mi això em continua semblant atzar —va insistir en Nil—. Amb la quantitat de nombres que hi ha, infinits, sempre n’hi pot haver algun que faci la guitza, oi? El que més em sorprèn és que hi hagi gent disposada a perdre el temps amb aquestes coses...

Va callar de sobte, perquè el DOS avançava cap a ell com si el volgués escanyar.

—Perdre el temps? —va expressar amb horror—. En dius perdre el temps, d’explorar les extraordinàries possibilitats del món matemàtic? I de la lògica?

En Nil es va acovardir una mica.

—Bé, jo...

—Et proposo un joc simple i senzill perquè em demostris la teva capacitat de raonament. —El va apuntar amb un dit implacable—. Condueixes un autobús amb nou persones. A la primera parada en baixen cinc i n’hi pugen tres; a la següent, en baixen dues i n’hi pugen vuit; a la tercera, en baixen quatre i n’hi pugen tres, i a l’última, en baixen cinc i n’hi pugen sis. De quin color són els ulls del conductor?

En Nil, que havia estat sumant i restant a tota velocitat mentre el DOS deixava anar el problema d’una tirada, va parpellejar sorprès.

No es va adonar que la Jana l’assenyalava a ell.

—Com vol que sàpiga de quin color són els ulls del conductor! —va respondre, enfadat, el noi.

El DOS va somriure d’una manera gairebé perversa.

—Els ulls del conductor són marrons.

—Ah, sí? Per què?

—Ho veieu? No escolteu! —va dir el professor—. Que no has sentit el començament? Tu condueixes l'autobús! Per tant, són els teus ulls!

—Però això és trampa! —va protestar en Nil.

—No, és concentració, prestar atenció als enunciats, eliminar el que sobra, quedar-se l'essencial! Per això les matemàtiques són tan precises! S'hi pot jugar, igual que amb un videojoc, sigui del tipus que sigui, dels de matar marcianets o completar caselles!

—Caram, doncs si són un joc, ens ho podria haver dit quan va començar el curs! O el primer any! —va lamentar en Nil.

—Si us ho hagués dit aleshores, no m'hauríeu cregut, i hi ha un pla d'estudis que cal seguir —es va voler justificar el DOS—. Va, seu.

La Jana i l'Enric van veure que el seu amic s'asseia amb una cara molt seriosa. La Jana li va somriure. L'Enric li va fer l'ullet. La resta de la classe va esperar esdeveniments.

Realment en Donat Oms Salvador no semblava el mateix.

Que potser volia anar-se'n d'una manera amistosa?

La veritat és que no se'n confiaven gens.

Amb els exàmens tan a prop...